

/sneeuwschoenwandelen land van bloed en honing

Op weg naar de Jecercehut in Prenj

In het voorjaar van 1992 riep Bosnië-Herzegovina de onafhankelijkheid uit. Het uiteenvallen van ex-Joegoslavië was al langer aan de gang. Het Servische leger, onder leiding van generaal Ratko Mladić, omsingelde de Bosnische hoofdstad Sarajevo. Er volgde een erg bloedige oorlog met massagraven in het hele land. De rol van de Verenigde Naties bleef daarbij niet onbesproken. In sommige gebouwen zie je nog altijd de sporen van kogels en mortiergranaten. Op het platteland en in de bergen liggen nog tal van landmijnen. Weinig toeristen durven er in dit land dan ook alleen op uit te trekken. We besloten toch de uitdaging aan te gaan. Met de hulp van enkele Bosniërs op de website summitpost.org lukte het om een relatief veilige winterroute door Bjelasnica en Prenj uit te stippelen. Dit zijn twee bergmassieven tussen Sarajevo en Mostar die onderdeel uitmaken van een grotere bergketen: de Dinarische Alpen.

door het

Heerlijke winterbivakavond in Bjelasnica

Na een dagje skiën in Babin Do is het tijd om de sneeuwschoenen aan te schuiven. Na een stuk piste, hoeven we de talloze wandelsporen maar te volgen naar Stina Lokva. De wind en wolken domineren op de top van de Bjelasnica dus verkiezen we deze lagere route. Zon en schaduw bewegen als schimmen over de gladgepolijste hellingen. Het doet wat Scandinavisch aan.

De volgende dag dalen we terug af naar Pogled en lopen tussen ingesneeuwde weides en prikkeldraad naar het dorp. Bij het kerkje rusten we uit met thee en koeken. De zomerroute naar Cumovici lijkt ons omwille van lawinegevaar te riskant, want het pad loopt langs de ingesneeuwde steile zuidflank van de Crepunov do. Dus klimmen we recht omhoog naar de bergkam Lovnica. Halverwege worden de sneeuwschoenen opgeborgen en schoppen we treden in de sneeuw. We kijken uit over de westelijke rand van het massief, een karstplateau vol dolines. Dit zijn diepe komvormige verzakkingen ontstaan door de chemische verwerking van regenwater dat door de bodem sijpelt. Om het dichte bos aan de oostzijde van de helling te omzeilen, volgen we de kam verder noordwaarts naar Klanac. Onder de Kotplani maken we bivak

PERTE TOTALE

De elektriciteitspalen zijn een ideale leidraad om het plateau over te steken. Door de sneeuw is het erg eenvoudig dwars door de weiden te trekken. De prikkeldraad komt maar ter hoogte van de enkels. Enkel de diepe dolines moeten we vermijden. Het is alsof we op een groot stuk emmentaler lopen. Als we de rand van het plateau naderen, wordt het navigeren een stuk moeilijker. De kaart is onvoldoende gedetailleerd om de juiste richting te vinden en na verloop van tijd komen we zelfs buiten het bereik van de kaart. We vinden een sneeuwschoenspoor en besluiten dit te volgen in de veronderstelling dat het ons naar de bewoonde wereld zal brengen. Her en der staan boerderijen maar geen enkele ervan is bewoond.

Uiteindelijk komen we op een bergpas met zicht op het keteldal van de Ljuta, te ver naar het oosten dus. De aarden autoweg is ontruimd maar er is niemand te bekennen. De raketten worden op de rugzak gebonden. We volgen de slingerende weg langs steile bergflanken en haarspelbochten terug naar het westen in de richting van Konjic. De Neretva heeft zich diep het berglandschap ingesneden. Ondanks de monotone weg blijft de omgeving intrigeren.

Na enkele uren marcheren, zijn mijn voeten "perte totale". Met nog 7 kilometers voor de boeg, proberen we in het armoedige dorpje Spiljani een lift te versieren. Met een bankbiljet maken we duidelijk dat we willen betalen voor een lift naar Konjic. In een aftands Golfje worden we naar het centrum van de stad gebracht. We worden over en weer gestuurd op zoek naar een hotel. Motel Konjic ligt buiten het centrum naast enkele grote appartementsblokken waar nog duidelijke sporen zijn van mortiergranaten en kogels.

Wandelroute naar het plateau van Prenj

OP DE GRENS

Na een omelet met brood, brengt een taxi ons diep in de vallei van Bukov Laz. Met tal van gebaren probeer ik de chauffeur uit te leggen dat hij ons zo ver mogelijk moet brengen. De asfaltweg blijkt uiteindelijk in het dorpje Nuhici te eindigen. Hij heeft nog niet helemaal begrepen dat we niet van plan zijn terug te keren en stopt ons zijn telefoonnummer toe voor deze avond. De machtige rotswanden van de Liborak kijken op ons neer. De flanken van het keteldal worden steeds steiler maar voorlopig blijft het pad rustig omhoog gaan. Op de ingesneeuwde onverharde weg lopen de bandensporen dood bij het laatste huis. Daarna vinden we afdrucken van sneeuwschoenen en zowaar witrode markering.

Onze aanloop naar het Prenj-plateau lijkt eenvoudiger dan verwacht, tot we oog in oog staan met de laatste honderd klimmeters. Het wordt alsmäär steiler en de raketten moeten uit. De sneeuw is erg hard maar gelukkig kunnen we bij aanvang gewoon de diepe sporen van onze voorgangers gebruiken.

Na een pittige traverse loopt het spoor recht naar boven. Een lawine is door de couloir naar beneden gekomen zodat we zelf moeten sporen. In de beenharde sneeuw is dit zonder stijgijsers en pikkel ondoenbaar dus wijken we wat uit naar de bomen. De bodem van losse bladeren en sneeuwvelden blijkt er extreem onstabiel bij te liggen. Het is op handen en voeten naar boven krabbelen op een bijna loodrechte helling. Ivo moet constant diverse opties uitproberen en vermijden dat hij naar beneden schuift. Onze onderneming is al lang niet meer verantwoord en we slaken dus een zucht van verlichting wanneer we eindelijk boven geraken. "Het vet is van de soep!" Het landschap trekt zich opnieuw open als we de brede vallei van de Tisovica betreden. Her en der staan dwergsparren. Aan de horizon duiken de twee reuzen van Prenj op: de Otis en de Zelena Glava. We zetten de tent op met zicht op deze mastodonten.

SNEEUWDOOLHOF

Het oude sneeuwschoenspoor leidt ons verder tot de Vrutnakhut, een kleine onbemande berg hut midden in een dicht sparrenbos. Hier hebben onze voorgangers overnacht en nog een dagtrip gedaan richting de zuidzijde van de Zelena Glava om dan via dezelfde route als gisteren terug te keren naar Konjic. Helaas is de hut gesloten en dus besluiten we verder te trekken naar de Jecerce-hut. We zien voor het eerst een waarschuwbord voor landmijnen maar waar we precies moeten opletten is onduidelijk. De zomerroute ligt begraven onder de sneeuw. Vanaf hier moeten we onze weg zien te vinden door een erg grillig landschap zonder enig overzicht. Steile heuvels en diepe geulen wisselen elkaar af. Na wat overbodige hoogtemeters en traversees dalen we via een geul af naar de bergpas onder de Taras. De berg hut Jecerce is toegankelijk en ook gerenoveerd. We verkennen de omgeving en houden ons de rest van de namiddag bezig met bergaf glijden op vuilniszakken.

40

Panorama vanop de top van de Kopljica in Prenj

NIET ALLEEN

We staan vroeg op voor een toppoging. Als we de Zelena Glava naderen, zien we al snel dat de beklimming zonder stijgieters geen haalbare kaart is. Dus lopen we de top van de Kopicica waar we een panorama hebben over Prenj en de omringende bergmassieven als Bjelasnica.

We laden ons kampeermateriaal terug in en zetten koers zuidwaarts richting de vallei van Lasni Do en Dolovi. Plotseling duikt een Bosniër op die met stijgieters langs de oostzijde van het massief naar de hut is geklommen. Hij is even verrast als ons. We wisselen een woordje Duits.

Het zicht is perfect om een route uit te stippelen naar de bergpas tussen Prevorac en Osobac. Een stevige wind stuwt ons voort in de vallei van Bijelo Vode en de gelijknamige berghut. Ook hier duiken overal dwergsparren op maar de grote hut is moeilijk te missen. De wind gaat steeds harder aanwakkeren als we aan het koken gaan.

*"EEN LAWINE IS DOOR DE COULOIR NAAR BENEDEN
GEKOMEN ZODAT WE ZELF MOETEN SPOREN..."*

HAARSPELDBOCHTEN

Met een stormachtige wind eindigt een week van heel goed weer. Goed dat we vandaag al afdalen want hogerop zitten de bergen in de wolken. Tussen de bomen vinden we beschutting en wordt het meteen enkele graden warmer. We komen opnieuw buiten het bereik van de kaart maar hebben geluk, er is ons een toerskiër voor geweest. Af en toe vervagen zijn sporen maar ze helpen wel bij het vinden van de juiste weg.

In Ruiste staan heel wat vakantiehuisjes. In het dal weten we niet goed welke kant op. Linksweg richting de bergpas zijn er enkele tavernes. Een Bosniër bezorgt ons een lift naar Mostar. Met de gsm in de hand scheurt hij langs de vele haarspeldbochten omlaag en regelt ons meteen een hotel.

CONCLUSIE

Deze tocht bleek een schot in de roos, mede dankzij de perfecte condities: een stevig sneeuwdek en zon. Eén passage is heel moeilijk en dat is de klim naar het massief van Prenj. De route leent zich ook perfect voor een zomerse tocht. Dan kan je ook binnen slapen, al is het niet eenvoudig om contact te leggen met Bosniërs voor de reservaties. Je spreekt dan beter een trekkingbureau aan zoals Green Visions. De twee belangrijkste nadelen van het land is het gebrek aan kaarten en de aanwezigheid van landmijnen. Je kan niet zomaar overal gaan wandelen, het blijft belangrijk je vooraf te informeren. Onderstaande info zou je al een eind op weg moeten helpen. Er zijn tal van interessante bergmassieven in Bosnië. Laat ons hopen dat het in de toekomst eenvoudiger wordt om er rond te trekken, maar de ontmijning is helaas een werk van (hele) lange adem. ▲

REISPERIODE

Wat het weer betreft kan je de Dinarische Alpen best vergelijken met zuiderse gebergtes met een alpien karakter. De beste zomermaanden zijn van juni tot september. In de hogere bergen liggen in het begin van het seizoen zeker nog sneeuwvelden. Het is een kalklandschap waar bronnen zeker niet voor het rapen liggen. Beter ga je dus vroeg in het zomerseizoen om zeker te zijn dat je voldoende water vindt.

VERVOER

Vliegen kan met Croatia Airlines naar Sarajevo via Zagreb. Daarna neem je een taxi naar Babin do (skioord dichtbij Sarajevo). Van Mostar kan je terug naar Sarajevo met de bus.

ACCOMMODATIE

Tijdens de wintermaanden is bivakkeren noodzakelijk. Enkel in Prenj is er een onbemande berghut. In de zomer zijn er zomerboerderijen waar je kan overnachten.

KAARTEN

Kaarten worden voorlopig niet meer gepubliceerd. Veel wandelroutes zijn nog altijd ontoegankelijk wegens het gevaar voor landmijnen. Diverse Bosnische wandelaars hebben in Google Earth mogelijke (mijnenvrije) routes door Bjelasnica en Prenj aangeduid. Die routes zijn uitgetekend op de gescande kaarten, te verkrijgen bij de auteur via debbie.sanders@skynet.be. Er is enkel zomerbewegwijzering die in de winter uiteraard grotendeels is ingesneeuwd. Kaart, kompas en GPS zijn noodzakelijk.

NUTTIGE WEBSITES

Meer informatie over de Dinarische Alpen vind je op www.summitpost.org/dinaric-alps/155326.
www.trekkingbosnia.com
Zie ook debbiestochten.wordpress.com.

ANDERE TIPS

In Babin Do kun je een dagje skiën. Er zijn verschillende skidomeinen maar dit is het belangrijkste. Je vindt er diverse soorten pistes, zeker voldoende om je een dag uit te leven. We betaalden 24 KM – ongeveer 12 € per persoon voor een skipas.

In 2016 zal Hiking Advisor een begeleide wandeltocht organiseren in Bosnië-Herzegovina. Vanaf november meer info op www.hikingadvisor.be, website van de KBF en stagebrochure.

Uitzicht over Prenj